

OBSAH

Úvod	7
1. Teorie o fenoménu vzdělanost / národní vzdělanost	9
1.1 Fenomén vzdělanost v mediálních diskurzech	10
1.2 Zahraniční pokusy o objasnění fenoménu vzdělanost	13
2. Historiografický výklad české vzdělanosti	19
2.1 Od kdy se vlastně začala rozvíjet česká vzdělanost?	23
2.2 Rozporuplná epizoda ve vývoji české vzdělanosti: období socialismu	27
3. Demografické a sociodemografické pojetí vzdělanosti	38
3.1 Demografická měření současné české vzdělanosti	38
3.2 Demografický pohled na vývoj české vzdělanosti	44
4. Pedagogické explanace vzdělanosti a přístupy k jejímu hodnocení	50
4.1 Vzdělanost v pojetí pedagogické teorie	50
4.2 Prokázané determinanty edukačních procesů vytvářejících vzdělanost	53
4.2.1 Vlastnosti a efekty školních edukačních procesů	54
4.3 Pedagogické hodnocení produktů školního vzdělávání	59
4.3.1 Evaluace produktů vzdělávání v projektu PISA	61
4.4 Přístupy srovnávací pedagogiky k hodnocení vzdělanosti	69
4.4.1 Indikátory vzdělávání/vzdělanosti (INES)	71
4.4.2 Charakteristiky české vzdělanosti podle indikátorů INES	73
Případová studie (A): Vzdělanost v USA – stav, měření, problémy ..	81
5. Andragogické pojetí vzdělanosti dospělých	94
5.1 Vzdělanost jako produkt formálního vzdělávání dospělých ..	98
5.2 Vzdělanost jako produkt neformálního vzdělávání dospělých	103
5.3 Vzdělanost jako produkt informálního učení / vzdělávání dospělých	110
5.3.1 Informální učení / vzdělávání prostřednictvím médií ...	114

6. Sociální determinace vzdělanosti: sociologický přístup	116
6.1 Vzdělanostní nerovnosti ve společnosti	117
6.2 Sociálně podmíněné volby vzdělávací dráhy	120
6.3 Identity a diferencovanost české populace v postojích ke vzdělávání	124
7. Ekonomické aspekty vzdělanosti	133
7.1 Náklady na vzdělávání a vliv na úroveň vzdělanosti	133
7.2 Lidský kapitál a národní vzdělanost	138
7.3 Vzdělanost lidských zdrojů a trh práce	143
8. Interkulturní faktory vzdělanosti	149
8.1 Charakter české vzdělanosti determinované národní kulturou	150
8.2 Specifičnosti národních kultur projevující se ve vzdělávání a vzdělanosti	152
8.3 Kulturní faktory odrážející se ve výsledcích vzdělávání	157
Případová studie (B): Finská vzdělanost jako produkt specifické národní kultury	161
9. Obsah a úroveň české vzdělanosti	168
9.1 Obsah pojmu národní vzdělanost	168
9.2 Národní vzdělanost hodnocená podle úrovně kompetencí dospělých	173
10. Na závěr problematiky	184
Přílohy	187
Příloha 1: Vzdělávací systém České republiky	188
Příloha 2: Obyvatelstvo České republiky podle věku a nejvyššího ukončeného vzdělání	189
Příloha 3: Obyvatelstvo České republiky podle nejvyššího dokončeného vzdělání, podle velikostí obcí a podle krajů	190
Seznam rámců	191
Literatura	192
Věcný rejstřík	200
Jmenný rejstřík	203